

Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle

ORZ.0003.144.2019

Kędzierzyn-Koźle, 09.09.2019

OSR-OS.0003.50.2019

Sz. P. Katarzyna Dysarz
Radna Rady Miasta
Kędzierzyn-Koźle

dotyczy: pytania złożonego na sesji Rady Miasta w dniu 29 sierpnia 2019r. w sprawie rozważenia możliwości nasadzeń drzew tlenowych typu Oxytree.

W odpowiedzi na Pani sugestię rozważenia możliwości nasadzeń na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle rośliny Oxytree, stanowiącej hybrydę dwóch azjatyckich gatunków, informuję, że potrzeba więcej czasu by poznać wpływ tej rośliny na lokalne środowisko przyrodnicze.

Brak jest niezależnych i obiektywnych badań związanych z uprawą tych roślin w Polsce, a co za tym idzie wniosków dotyczących skutków ich wprowadzenia do środowiska, ich wpływu na warunki wodne (biorąc pod uwagę rozmiary i tempo przyrostu tego drzewa). Nie ma zbyt wielu wiarygodnych informacji na temat tej rośliny (jedynie te ze strony producentów lub firm nimi handlujących).

Konkursy o dofinansowanie przedsięwzięć związane z ochroną różnorodności biologicznej (choćby z RPO WO) oparte są o gatunki rodzime, dlatego pochopne, liczne wprowadzanie do lokalnego środowiska przyrodniczego gatunków obcych stoi w sprzeczności z promowaniem gatunków rodzimych.

Będziemy analizować wszelkie doniesienia naukowe na temat tej rośliny by z pełną odpowiedzialnością zdecydować o ewentualnym, liczniejszym jej zastosowaniu.

PREZIDENT MIASTA

Sabina Nowosielska

Załączniki:

1. Opinia Państwowej Rady Ochrony Przyrody
2. Odpowiedź Ministra Środowiska na interpelację, skierowana do Marszałka Sejmu

PAŃSTWOWA RADA OCHRONY PRZYRODY

THE STATE COUNCIL FOR NATURE CONSERVATION

KOMISJA DS. ROŚLIN – COMMITTEE FOR PLANTS

Ministerstwo Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa

TEL.: (+48) 22 57 92 017, FAX: (+48) 22 57 92 730, KOR@PROP.MOS.GOV.PL

PROP/KOR/2016-01-ws

Warszawa, 26 stycznia 2016 r.

Sz.P. Anna Klisowska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody
Ministerstwo Środowiska

OPINIA

dotycząca dopuszczalności tworzenia na terenie Polski plantacji rośliny *Oxytree* (Paulownia Clon in Vitro 112®), jej możliwego wpływu na środowisko naturalne oraz zasadności obejmowania akcji jej sadzenia patronatem Ministra Środowiska

W odpowiedzi na pismo z dnia 8 stycznia 2016 r. (znak sprawy: DLP-V.400.2.2016.MD), Komisja PROP ds. Roślin, działając w imieniu i z upoważnienia Państwowej Rady Ochrony Przyrody, zwraca uwagę, że szerokie propagowanie i sadzenie obcego dla flory Polski gatunku drzewa o biologii mało poznanej w warunkach polskich jest przedsięwzięciem obciążonym ryzykiem, zarówno w sensie przyrodniczym jak i ekonomicznym. Komisja negatywnie opiniuje wniosek obejmowania projektu jej sadzenia patronatem Ministra Środowiska.

UZASADNIENIE

Materiały dostarczone przez Unijny Fundusz Przedsiębiorczych Stowarzyszenie (UFPS), oraz dostępne na stronie internetowej www.ufps.pl zawierają m.in. informacje o tym, że nasiona *Oxytree* „są bezpłodne, więc jest to odmiana nieinwazyjna”. *Oxytree* jest hybrydą dwóch azjatyckich gatunków: *Paulownia elongata* x *P. fortunei*. Nieznane są obecnie skutki szerszego wprowadzenia tej rośliny do środowiska. Niewielka liczba informacji dotyczących rzeczywistego i potencjalnego wpływu upraw paulowni na różnorodność przyrodniczą utrudnia wiarygodną ocenę tego, czy propagowanie sadzenia (w tym uprawy) tej rośliny będzie w perspektywie wieloletniej wywoływało negatywne skutki przyrodnicze, które wynikają nie tylko z jej ewentualnych, potencjalnych właściwości inwazyjnych, ale również innych możliwych oddziaływań (np. allelopatii, lokalnego zubażania fauny ksylo- i foliofagów czy degradacji gleby). Ponadto dostępne informacje na temat wymagań klimatycznych tej wyhodowanej w Hiszpanii hybrydy nie pozwalają na ocenę długofalowych szans powodzenia jej uprawy w różnych regionach Polski.

Znane są przykłady, w których wiele gatunków roślin w obrębie jednego rodzaju wykazuje właściwości inwazyjne. Cecha ta występuje również u hybryd tych gatunków. W Polsce dotyczy to m.in. rdestowca japońskiego *Reynoutria japonica*, rdestowca sachalińskiego *R. sachalinensis* oraz krzyżówki tych dwóch gatunków, rdestowca pośredniego *R. x bohémica* (Tokarska i in. 2012). W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że do tego samego rodzaju, do którego należą macierzyste gatunki hybrydy, której dotyczy opiniowana propozycja, należy paulownia omszona *P. tomentosa*. Gatunek ten został wprowadzony co najmniej do 14 krajów Europy, z czego w 7 jest gatunkiem zadomowionym (DAISIE 2008). Co więcej, w niektórych krajach jest on uznawany za gatunek inwazyjny. Status ten został paulowni omszonej nadany m.in. w Austrii (Essl 2007). W Czechach gatunek ten znalazł się na liście

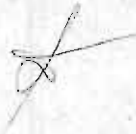

CITES SA
OF POLAND

gatunków obcych, które należy objąć monitoringiem z powodu możliwości ujawnienia się jego inwazyjnych właściwości (Pergl i in. 2016).

UFPS jako argument wprowadzenia tej rośliny do naszego kraju podaje m.in. potrzebę ochrony przyrody. Informacje zamieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia wskazują na to, że komercyjna sprzedaż sadzonek hybrydy paulowni (w cenie 10€ netto za 1 sztukę) stanowi ważny element funkcjonowania Stowarzyszenia. Spektakularna, związana z obchodami 1050 lat istnienia Państwa Polskiego, akcja sadzenia tej rośliny mogłaby się przyczynić do wzrostu zainteresowania tą hybrydą, a co za tym idzie, zwiększeniem zysków z jej sprzedaży. Niezależnie od potencjalnego, choć trudnego do oceny zagrożenia wynikającego z wprowadzania tej rośliny do upraw w naszym kraju, propagowanie hybrydy dwóch azjatyckich gatunków obcych w celu upamiętnienia rocznicy chrztu Polski, jest całkowicie sprzeczne z zasadą promowania rodzimych gatunków roślin. Zasada taka zalecana jest m.in. w Kodeksie dobrych praktyk „Ogrodnictwo wobec roślin inwazyjnych obcego pochodzenia”, opracowanym w 2015 r. w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Komisja PROP ds. Roślin zaznacza jednocześnie, że miarodajna ocena ryzyka przyrodniczego uprawy tej rośliny na terenie Polski, szans na powodzenie upraw w poszczególnych regionach oraz ich ekonomicznej opłacalności, wymagałaby przeprowadzenia doświadczenia przez niezależną jednostką naukowo-badawczą. Obecnie brak wiarygodnych, publikowanych danych na temat takich eksperymentów i ich wyników.

dr Michał Falkowski
przewodniczący Komisji ds. Roślin

Wykorzystane materiały:

DAISIE (2008). Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe: www.europe-alien.org.

Essl F. (2007). From ornamental to detrimental? The incipient invasion of Central Europe by *Paulownia tomentosa*. *Preslia* 79: 377–389.

Kodeks dobrych praktyk. Ogrodnictwo wobec roślin inwazyjnych obcego pochodzenia (2015). Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska: http://www.gdos.gov.pl/files/aktualnosci/31085/Kodeks_Dobrych_Praktyk_Ogrodnictwo_wobec_roslin_inwazyjnych_obcego_pochodzenia_www_errata.pdf.

Pergl J, Sádlo J, Petrušek A, Laštůvka Z, Musil J, Perglová I, Šanda R, Šefrová H, Šíma J, Vohralík V, Pyšek P (2016). Black, Grey and Watch Lists of alien species in the Czech Republic based on environmental impacts and management strategy. *NeoBiota* 28: 1–37. doi: 10.3897/neobiota.28.4824.

Tokarska-Guzik B., Dajdok Z., Zajac M., Zajac A., Urbisz A., Danielewicz W., Holdyński C. (2012). Rośliny obcego pochodzenia w Polsce.

UFPS Unijny Fundusz Przedsiębiorczych Stowarzyszenie: www.ufps.org.

Do wiadomości:

- Członkowie PROP
- a/a

Warszawa, dnia 19-08-2016 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

DLP-V.070.77.2016.DP

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu

W odpowiedzi na interpelację nr 4786 – K8INT4786 posła Ireneusza Zyska w sprawie dopuszczalności tworzenia na terenie Polski plantacji rośliny Oxytree (Paulownia Clon In Vitro 112), jej możliwego wpływu na środowisko naturalne oraz zasadności objęcia kontrolą Ministra Środowiska komercyjnej sprzedaży sadzonek hybrydy paulowni Oxytree, przedkładam następujące odpowiedzi na zawarte w przedmiotowym piśmie pytania.

Ad. 1

Wprowadzenie do systemu przyrodniczego gatunku obcego pochodzenia prawie zawsze będzie miało negatywny wpływ na ekosystem. Nie bez znaczenia jest tutaj biologia danego gatunku i jego ekspansywność, gdyż one kształtują przestrzenne i czasowe oddziaływanie gatunku na środowisko przyrodnicze. W przypadku Oxytree nie są znane skutki szerszego wprowadzenia tej rośliny do środowiska, gdyż znajduje się ona w uprawie od niedawna. Ponadto niewielka ilość informacji dotycząca rzeczywistego i potencjalnego wpływu tej hybrydy paulowni na środowisko przyrodnicze, w tym różnorodność przyrodniczą, udostępniona jest głównie przez producenta, co utrudnia wiarygodną ocenę tego czy i w jakiej skali uprawa ta w perspektywie wieloletniej wywoła negatywne skutki przyrodnicze, które wynikają nie tylko z jej ewentualnych, potencjalnych właściwości inwazyjnych, ale również innych możliwych oddziaływań (np. allelopatii, lokalnego zubażania fauny ksylo- i foliofagów czy degradacji gleby). Obawy może budzić już szybki wzrost tej rośliny oraz duże liście, które mogą zacieniać podłoże uniemożliwiając tym samym wzrost innym roślinom. Ponadto paulownia łatwo odradza się od korzeni, co może utrudniać jej usunięcie. Powyższe cechy mogą spowodować, że Oxytree wygra konkurencję o miejsce, składniki pokarmowe i wodę z rodzimymi gatunkami roślin. Nie jest również znany wpływ tej hybrydy na zwierzęta czy glebę.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że wiele gatunków roślin, wprowadzonych do uprawy na terenie Polski pod pretekstem walorów dekoracyjnych (np. rdestowce) czy wykorzystania gospodarczego (np. rdestowce, barszcze kaukaskie) okazało się bardzo niebezpieczne dla środowiska przyrodniczego, a nawet zdrowia oraz życia ludzi i pomimo początkowej uprawy w kontrolowanych warunkach rośliny te uwalniały się do środowiska przyrodniczego. Nie można zatem wykluczyć, że hybryda Oxytree może okazać się gatunkiem inwazyjnym, zagrażającym rodzimej przyrodzie. Wynika to chociażby z faktu, że znane są przykłady, w których wiele gatunków roślin w obrębie jednego rodzaju wykazuje

właściwości inwazyjne. Cecha ta występuje również u hybryd tych gatunków. W Polsce dotyczy to m.in. rdestowców. Oxytree jest hybrydą dwóch azjatyckich gatunków: *Paulownia elongata* x *Paulownia fortunei*, jednak w obrębie rodzaju, do którego należą macierzyste gatunki hybrydy należy także paulownia omszona (*Paulownia tomentosa*), w niektórych krajach uznana za gatunek inwazyjny, m.in. w Austrii. W związku z powyższym należy podejmować wszelkie środki ostrożności wprowadzając do środowiska przyrodniczego obce gatunki roślin.

Ad. 2

Jak wspomniano powyżej brak jest obiektywnych i kompleksowych badań wskazujących jak Oxytree wpływa na środowisko przyrodnicze, w tym system wodny. Jednak biorąc pod uwagę fakt, że roślinę tę cechuje wysokie zapotrzebowanie na wodę, to w przypadku zasadzenia w jednym miejscu wielu okazów Oxytree (np. przy założeniu plantacji) istnieje prawdopodobieństwo, że może dojść do zmian warunków wodnych w skali lokalnej.

Ad. 3

Certyfikacja produktu to określona procedura, w której niezależna instytucja przyznaje pisemne zaświadczenie, w formie certyfikatu, że produkt (usługa), proces lub osoba spełnia określone wymagania. Minister Środowiska nie wydaje certyfikatów związanych z uprawą Oxytree i nie prowadzi rejestru takich certyfikatów.

Ad. 4

Ministerstwo Środowiska nie prowadzi monitoringu importu sadzonek rośliny Oxytree. Roślina ta nie została wymieniona w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy gatunków roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym, w związku z czym jej wwóz na teren Polski nie wymaga konieczności uzyskiwania zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Ad. 5

Tak jak wspomniano powyżej, na chwilę obecną brak jest badań i opracowań poświęconych rzeczywistości i potencjalnemu wpływowi tej hybrydy paulowni na środowisko przyrodnicze, w tym zapylacze. W związku z tym nie jest możliwe udzielenie odpowiedzi czy roślina ta jest bezpieczna dla pszczoł. Jednocześnie uprzejmie informuję, że pszczelarstwo jest działem rolnictwa i organem kompetentnym do udzielenia odpowiedzi na to pytanie jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ad. 6

Hybryda paulowni została opracowana i wyhodowana w Hiszpanii. Dostępne informacje nie pozwalają na ocenę długofalowych szans powodzenia jej uprawy w różnych regionach Polski. Miarodajna ocena ryzyka przyrodniczego uprawy tej rośliny, szans na powodzenie upraw w poszczególnych regionach oraz ich ekonomicznej opłacalności, wymagałaby przeprowadzenia doświadczenia przez niezależną jednostką naukowo-badawczą. Obecnie nie ma wiarygodnych, publikowanych danych na temat takich eksperymentów i ich wyników.

Minister Środowiska nie jest uprawniony do przeprowadzania analiz czy obietnica odkupu drewna, o której mowa w interpelacji, jest realnym zamierzeniem przedsiębiorcy czy też chwytym marketingowym. Do kompetencji Ministra Środowiska nie należy również ocena czy tego typu postępowania są dozwolone czy też nie.

Mając na uwadze fakt, że sprawy takie jak produkcja roślinna i zwierzęca oraz ochrona gruntów przeznaczonych na cele rolne należą do działu rolnictwo i rozwój wsi, to być może dodatkowymi informacjami w sprawie hybrydy Oxytree dysponuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ponadto ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa podlegają takie instytucje jak Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Z poważaniem

Z up. Ministra

Andrzej Szweda-Lewandowski

Podsekretarz Stanu - Główny Konserwator

Przyrody

Ministerstwo Środowiska

/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych oraz Obsługi Rad, Zespołów i Pełnomocników w KPRM
